

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА
НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА**

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
24 ЛИСТОПАДА 2015 РОКУ**

ХАРКІВ – 2015

ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДЕЗАДАПТОВАНИМИ ДІТЬМИ ТА МОЛОДДЮ

У сучасних умовах процесів трансформації, що охоплюють усі сфери життя суспільства особливо вразливими є діти та молодь, із сімей «групи соціального ризику», тому важливого значення набуває вирішення проблеми підготовки фахівців соціальної сфери до роботи в різних соціальних інституціях, здатних надавати професійну допомогу в подоланні труднощів та проблем соціальної адаптації дітей та молоді, відновленні у них втрачених соціальних функцій.

Аналіз наукових досліджень з проблеми підготовки фахівців соціальної сфери до роботи з дезадаптованими дітьми та молоддю показав, що її досліджено в таких аспектах: теоретико-методологічні та технологічні основи соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в Україні (О.В. Безпалько, І.Д. Зверєва, С.Я. Харченко); особливості різних видів соціальної допомоги дезадаптованим дітям та молоді в Україні та за кордоном (В.О. Алексеєва, І.В. Братусь, С.В. Коношенко, Л.М. Костриця, В.І. Ніколаєва, Ж.В. Петрочко, Н.П. Пихтіна, О.А Селіванова, В.В. Тесленко, Н.Є. Щуркова); теоретичні основи загальної та спеціальної професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та працівників до означеного виду діяльності (О.В. Білоліпцева, Л.В. Горбань, О.Г. Карпенко, А.Є. Кулікова, М.О. Малькова, Л.І Міщик, Р.В. Чубук). Але, попри велику кількість ґрунтовних досліджень, проблема узагальнення досвіду підготовки фахівців до означеного виду діяльності потребує наукового розгляду, що і зумовило необхідність її вивчення.

У вітчизняній науковій соціально-педагогічній літературі запропоновано такі моделі роботи з дезадаптованими дітьми та молоддю: модель системи реабілітаційної роботи з соціально дезадаптованими підлітками в умовах індустріального регіону (С.В. Коношенко); структурно-функціональна модель організації соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю в територіальній громаді (О.В. Безпалько); регіональна модель соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями у промисловому регіоні (В.В. Тесленко) тощо.

Важливим у професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів до роботи з дезадаптованими дітьми та молоддю є використання закордонного досвіду: особливості та стратегії соціально-педагогічної роботи з юними матерями у США та Великій Британії (І.В. Братусь); соціальна робота правоохоронних органів з учнівською молоддю в США (О.В. Ушкварок); досвід здійснення професійної підготовки соціальних педагогів в Австрії до роботи з дітьми з організації діяльності в горті - установі цілоденної опіки дітей шкільного віку, яка орієнтована на дві провідні цілі – самовираження індивіда та організацію й виховання навичок соціального співжиття (О.Р. Павлішак); соціальна робота з дітьми та молоддю в Швеції охоплює дітей та молодь за

чотирма напрями: превенція, соціальна підтримка та допомога без вилучення з сім'ї, інспекція у справах неповнолітніх та опіка (А.Є Кулікова).

Спираючись на концептуальні ідеї вищезазначених авторів, нами розроблено модель підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з дезадаптованими дітьми, що містить такі блоки: 1) ціннісно-мотиваційний (формування інтересу до відповідного напрямку професійної діяльності та потреби у професійному самовизначенні); 2) теоретико-методичний (формування професійних знань); 3) практико-орієнтований (розвиток професійних вмінь); 4) рефлексивно-корекційний (визначення власного особистісного потенціалу та формування професійної компетенції). У межах навчальних практик на кожному з курсів студенти мають можливість ознайомитися з досвідом надання соціально-педагогічної допомоги дезадаптованим дітям та молоді в різних соціальних інституціях (центрах соціально-психологічної реабілітації для дітей, дитячих оздоровчих таборах, соціальних службах, загальноосвітніх закладах тощо), а також апробувати власні проєктивні розробки соціально-виховних впливів в умовах практики.

ЛЕБЕДИК Л.В.

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ

Досліджуючи перспективи удосконалення форм підготовки майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури, ми з'ясували, що в контексті принципів Болонської декларації найефективнішими для вирішення даної проблеми є модульний і самоорганізаційний підходи.

Серед форм навчання як конструкцій відрізків процесу навчання, які характеризуються особливими способами управління, організації і співробітництва студентів у навчальній діяльності, нами застосовувалися: фронтальні; групові (організація навчальної діяльності у відносно постійних групах); бригадні (організація навчальної діяльності у спеціально створених тимчасових групах для виконання певних завдань); кооперативно-групові (кожна контактна група виконувала частину спільного завдання); диференційовано-групові (організація роботи груп студентів з рівними навчальними можливостями); парні (робота в парах постійного і змінного складу); індивідуальні, які передбачали індивідуалізовану та індивідуалізовано-групову форми навчання. Основними видами позааудиторної самостійної роботи магістрів була підготовка до блоку навчальних занять, виконання практичних завдань (виконання тестів, завдань, підготовка до тренінгів, рольових ігор, самостійних робіт). Практикувалося відповідне оформлення й обговорення на завершальних заняттях з модулю.

Аналіз реального стану системи підготовки майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури дав змогу зробити висновок про недостатність навчальних дисциплін для повноцінної підготовки викладачів вищої школи в умовах магістратури – «Методика викладання у вищій школі» та двох-